

קביעות

במשינה
ובהלכה היומית

במשינה היומית:

סדר נשים
כתובות פרק ד' משנה ב'
- כתובות פרק י' משנה ו'

בהלכה היומית:

שור"ע אור"ח
סימן תקנ"א סעיף י"ו -
תקס"ו סעיף ג'

גבורה יהודית

זקנו של האדמו"ר הקדוש ומאכלים בעצומו של היום המקדש

הצורך הנאצים חפשו את כ"ק האדמו"ר רבי יהושע העשיל הלוי הורוביץ זיע"א, רבן של הערים חנצין ואולקוש שבפולין, בכדי לשלחו למחנה השמדה. משוודע הדבר לחסידים, מהרו ובקשו מהרבי לגזוז את זקנו בשביל להסתירו מעיני הגרמנים. שמע הרבי את דברי החסידים הפסורים, אחז בזקנו ההדור ואמר: "כל ימי נהגתי להטמין כל שערך שנשברה מזקני בתוך גמרא או ספר אחר, וכעת אתם רוצים שבמו ידי אגזוז את זקני? היו לא תהיה! אם נגזר עלי משמים להספות, רצוני ללכת מהעולם כיהודי בעל צורה יהודית, עם זקן ופאות..."

האדמו"ר הקדוש
רבי יהושע העשיל מחנצין זיע"א

בקיץ של שנת תש"ב גרש יחד עם בני משפחתו מהעיר אולקוש והעבר על ידי הקסטאפו לנטו סוסנוביץ'. בתאריך ג' אב תש"ג, בהיותו בן 83, העלה הרבי על קרונו לעבר מחנה השמדה. בהפנסו אחז בידיו בזקנו הארוך ובפאותיו. חיל גרמני ארוך שהבחין בו, נסה לתלש את זקנו. האדמו"ר הישיש זעק במלוא כוחותיו: "אל תגע בזקני עם ידיהם הטמאות!". החיל האכזר נבהל ונרתע לאחוריו, אך לאחר זמן קצר ירה באקדחו, לקול זעקתו של הרבי "שמע ישראל!" - ויצאה נשמתו בטרהרה.

(אנציקלופדיית 'שמע ישראל', כרך ב', עמוד 74)

מחנה העבודה 'אנובסקה, פאתי העיר לבוב שבפולין (כיום אוקראינה). 'תשרי. עם תם משמרת הלילה המפרכת, התאספו יהודים מכים, פצעים עדו פתוחים, בצריף מספר 12. יחד האזינו לתפלת 'כל נדר' מפי רבה של בלאז'וב, האדמו"ר הקדוש רבי ישראל שפירא זיע"א. למחרת בבקר שלח אחד מבגלי ההשפעה במחנה, יהודי שלא זכה להמנות על שומרי התורה והמצוות העונה לשם שנייסי, את הרב ואחדים מחסידיו לעבד בבגנו מוגן בו יוכלו להתפלל. הוא הטיל עליהם עבודה שנתו לעשותה בלי לעבר על אחד מליט אבות מלאכות שבת. בשעות הצהרונים נכנסו לבגנו שומרי אס-אס קשה נושאים בידיהם מגשים עליהם מאכלים כמום לא נראו במחנה. הם צו על האסירים לאכל. שנייסי התנגד. "ביום זה אנו ממלאים אחרי פקודות הבאות ממקום רם ונשא, יותר מאשר הרוך השלישי", אמר והחנה כלפי מעלה, "ומקום זה מצוה עלינו לא לאכל ביום הכפורים". הוא נורה ונהרג במקום.

"באותו יום ביאנובסקה", אמר לאחר מכן הרבי הקדוש מבלאז'וב, "הבנתי את דברי חז"ל, כי אפילו פושעי ישראל מלאים מצוות כרמונו!"...

(יחזון 'הדאר', גליון לט, שנה 57)

נפתח השער

אותה גברת - בשנוי אדרת!

שח פעם הרה"ק רבי איתמר מנדבורנא זיע"א:

משברא הקדוש ברוך הוא את השטן, קבע מיז את שמו: יצר הרע.

חלף זמן לא רב, והיצר הרע בא להתלונן לפני ה', באמרו: איני יכול לעשות את מלאכתך באמונה, משום שהכל מכירים אותי ונזהרים מפני. רק שומעים הם כי היצר הרע אמר לעשות כך וכך, מיז הופכים את פניהם ונמלטים על נפשם.

טענתו התקבלה, והקב"ה החליף את שמו ל'שטן'. יצא השטן שמח וטוב לב, אך זמן קצר מאחר יותר שב והתלונן על שמו. לדבריו, אף אחד אינו מעלה על דעתו לבצע מה שמיעץ יצור בשם 'שטן', לעשות...

לא ניפול ברשותו

לא לתר החלף שמו של היצר ל'בעל דבר', אך זמן מה לאחר מכן הוא שב והתרעם כי כל הספרים מלאים בשם הזה, וכלם מזוהרים מפני מה שאומר אותו 'בעל דבר' לעשות.

"כך אי אפשר לעבד!", התמרמר. או אז אמר לו הקב"ה: "אם נון, מכאן נאילך נקרא לך בשם חדש, שאף אחד לא יעלה בדעתו לקשור אותו אליך. אקרא לך בשם חביב למדי: 'בימינו'..."

ואכן, מאז ועד עתה, נוהגים בני האדם לשוחח ביניהם ולומר כי בדורות הקודמים נהגו כך וכך, אבל 'בימינו' הדברים שונים בתכלית. כך, מבלי משים, נופלים הם כפרי בשל אל תוך רשתו של היצר הרע...

כוחו של היצר הרע הוא בטשטוש שהוא מפזר סביבותיו. אנו מרגישים זאת במיוחד בתקופה מרפכת זו, עם כל הבעיות שצצות סביבנו והלחץ בו אנשים שרויים. ולפעמים, בתוך כל הבלגן ובחסות החשכה, מנסה היצר לתפס נקודות-תרפה של אנשים ולמטף אותם לתוך הרשת.

אמנם, לו היו בני האדם יודעים בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים, כי כל הפתויים הם בדור ישיב מאותו זמן וכסיל - לא היו מעלים בדעתם לשמע לו. נמצא אפוא, כי השטן הנתעב מנצל את חסר הידיעה כדי להכשיל ולהפיל, להמית לערפל ולטשטש. ומה עלינו לעשות במצב של אפולולית שכזו? פשוט מאוד: להדבק בתורה הקדושה. כי כאשר אנו מדבקים בה וצועדים לאורה ורק לאורה - יכולים אנו להיות סמוכים ובטוחים כי דרכנו דרך אמת היא וכי לא נפל בשום אפון.

לא משנה אם זו משנה, הלכה, או שמא פסוק או מדרש - העקר תורת השם, שהיא משיבת נפש, גם במצבים הקשים של האדם, וגם בתוככי הבלבול, חזק ככל שיהא!

כוחו של היצר הרע הוא בטשטוש שהוא מפזר סביבותיו. אנו מרגישים זאת במיוחד בתקופה מרפכת זו, עם כל הבעיות שצצות סביבנו והלחץ בו אנשים שרויים. ולפעמים, בתוך כל הבלגן ובחסות החשכה, מנסה היצר לתפס נקודות-תרפה של אנשים ולמטף אותם לתוך הרשת.

אמנם, לו היו בני האדם יודעים בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים, כי כל הפתויים הם בדור ישיב מאותו זמן וכסיל - לא היו מעלים בדעתם לשמע לו. נמצא אפוא, כי השטן הנתעב מנצל את חסר הידיעה כדי להכשיל ולהפיל, להמית לערפל ולטשטש. ומה עלינו לעשות במצב של אפולולית שכזו? פשוט מאוד: להדבק בתורה הקדושה. כי כאשר אנו מדבקים בה וצועדים לאורה ורק לאורה - יכולים אנו להיות סמוכים ובטוחים כי דרכנו דרך אמת היא וכי לא נפל בשום אפון.

לא משנה אם זו משנה, הלכה, או שמא פסוק או מדרש - העקר תורת השם, שהיא משיבת נפש, גם במצבים הקשים של האדם, וגם בתוככי הבלבול, חזק ככל שיהא!

כוחו של היצר הרע הוא בטשטוש שהוא מפזר סביבותיו. אנו מרגישים זאת במיוחד בתקופה מרפכת זו, עם כל הבעיות שצצות סביבנו והלחץ בו אנשים שרויים. ולפעמים, בתוך כל הבלגן ובחסות החשכה, מנסה היצר לתפס נקודות-תרפה של אנשים ולמטף אותם לתוך הרשת.

קבלת עלון המבחנים

ניתן לשלוח בקשה במייל Office@kviuta.org
דרך מערכת קביעות בטלפון 072-332-30-20 שלוחה 2 < 4
כמו"כ ניתן לענות על המבחנים במערכת זו או ב: kviuta.org
וכן דרך עמדות נדרים פלוס וקהילות ברחבי הארץ

לשיעורים

במשנה ובהלכה היומית
24 שעות
בטלפון 072-332-3020
kviuta.org | וכן

לזכר עולם יהיה צדיק

מוקדש לע"נ מחולל ומיסד הארגון
הגאון רבי יונה ב"ר שלמה זצ"ל
שיטנצל
נלב"ע י"ט תמוז תשכ"ט

החובל באשת איש לזמי צריך לשלם

שינוי בכתובות ריש פרק ו' שאם אדם חבל באשת איש, 'בושתה ופגמה שלה'. שהנה כל אדם החובל בחבירו חייב חמשה דברים: נזק, צער, ריפוי, שְׁבֵת ובושת (ב"ק פ"ח מ"א), ולגבי החובל באשת איש שנינו כאן שבושת ונזק - 'בושתה ופגמה' - לאשה. [נזק' הוא הפרש בין כמה הוא היה נמכר לעבד לפני החבלה וכמה הוא שווה עכשיו שיכול לעבוד רק עבודה פחותה, ו'שבת' הוא מה שהפסידו שאינו יכול לעבוד אפילו עבודה פחותה עד שיתרפא, אבל אינו חייב לשלם מה שהיה יכול לעבוד עבודה מעולה עד שיתרפא, משום שבתשלום של 'נזק' כבר שילם לו לעולם על הפרש בין עבודה מעולה לעבודה פחותה].

דין צער ריפוי ושבת של החובל באשת איש לא שנינו במשנה, ודינם נתבאר בראשונים:

'צער' - לאשה משום שהצער שלה (רמב"ן, רשב"א, ריטב"א, רא"ש).

'ריפוי' - נחלקו בו הראשונים, יש שכתבו (ריטב"א ורא"ש) שהוא לרופא, ויש שכתבו (רשב"א ור"ן) שהוא לבעל כיון שהבעל חייב לרפאותה (עי' לעיל פ"ד מ"ח).

'שְׁבֵת' - כתבו הרבה ראשונים (רמב"ן, רשב"א, ריטב"א, רא"ש) שהוא לבעל, משום שהוא תחת מעשה ידיה שהם לבעל. אמנם תוספות (ס"ה ב' ד"ה שלה) סוברים ששבת הוא לאשה, והוא בכלל 'פגם' ששנינו במשנה, וכמו שיבאר.

שיטת תוספות מהו 'פגמה' במשנתנו

הנה נחלקו אב"י ורבא בפרק החובל (פ"ו א') בדין החובל בעבד עברי של חבירו, כגון שקטע את ידו, אב"י סובר שמשלם נזק לעבד כיון שסופו להשתחרר ונמצא שההפסד שאין לו יד הוא לעבד, ושבת לאדון, כיון שעכשיו כל עבודת העבד היא לאדון, ונמצא שהאדון הוא שהפסיד את עבודתו עד שיתרפא. ורבא סובר שבין נזק ובין שבת לעבד. והקשו תוספות (במשנתנו) שלפי אב"י ששבת הוא לאדון, באשה צריך להיות שבת לבעל, ולמה שנינו במשנתנו 'פגמה שלה', עיי"ש, ומקושייתם מבואר שנקטו ש'פגמה שלה' הוא לא רק נזק אלא גם שבת, וצריך ביאור מנין לתוספות לפרש כן, הרי שאר הראשונים פירשו ששבת הוא לבעל משום שהוא תחת מעשה ידים, ו'פגמה שלה' הוא רק נזק.

עוד צריך ביאור בעיקר שיטת רבא ששבת לעבד, הרי כל עבודת העבד לאדון, ומכח קושיא זו תוספות בבא קמא שם גרסו בדעת רבא שגם נזק וגם שבת לאדון, אבל תוספות כאן גרסו כהגירסא לפנינו שנוק ושבת **לעבד**, וצריך ביאור למה שבת אינו לאדון.

והרמ"ה (הובא בשמ"ק ב"ק שם) ביאר את הגירסא לפנינו - שלדעת רבא אף שבת הוא לעבד - שאין לאדון זכות בכלל היד אלא רק לענין אותה מלאכה שהעבד עושה לו, ואילו התשלום של שבת הוא הזכות של כל היד, ולכן מוכרח הוא ליתן את הזכות של כל היד לעבד, [אלא שיקנו קרקע והאדון יאכל פירות כיון שיש לו זכות מלאכה ביד העבד, עיי"ש].

ומבואר מדברי הרמ"ה שחייב שבת אינו המעשה ידים עצמם, אלא הכח של היד לעשות מלאכה, וא"כ דומה הוא לנזק, שהרי 'נזק' אינו תשלום של הפסד הממון שגרם לו מחמת החבלה, אלא 'נזק' הוא תשלום של עצם היד - [וכמו שהאר"ך להוכיח כן בספר אלף למטה (בסוף ספר גידולי הקדש, סי' ו'), ועי' גם רש"י (ב"ק פ"ה א' ד"ה היכי) ורע"ב (שם פ"ח מ"א) על קושיית הגמרא שכל המשלם נזק ייפטר מן הצער, שביארו שבתשלום של נזק כאילו קנה את היד וממילא יש לו זכות לקוצצה אע"פ שגורם לו צער] - ונמצא שנוק הוא חיוב לשלם את דמי היד שהפסידו לעולם - שקודם לכן היה ראוי לעשות עבודה מעולה ומעכשיו אינו ראוי אלא לעבודה פחותה - ושבת הוא חיוב לשלם את דמי היד שהפסידו לשעה, שעד שיתרפא אינו ראוי אפילו לעבודה פחותה.

ביאור דעת תוספות מהו 'פגמה'

ולפי זה מובן למה היה פשוט לתוספות כאן - שגרסו כמו הרמ"ה שלפי רבא הכל לעבד - שמה ששנינו במשנתנו 'פגמה שלה', הוא גם נזק וגם שבת, שהרי לפי ביאורו של הרמ"ה בגירסא זו, נזק ושבת יסודם אחד, שנוק הוא הכח של היד לעולם, ושבת הוא הכח של היד לשעה עד שיתרפא, וא"כ שניהם בכלל 'פגם', שהאשה נפגמה במה שאין כח בידה לעשות מלאכה כמו מקודם. ושאר הראשונים שכתבו בפשיטות ששבת הוא לבעל משום שהוא תחת מעשה ידיה, סוברים שרק נזק הוא התשלום של הכח של היד לעשות מלאכה, אבל שבת הוא המעשה ידים עצמם, ולכן רק נזק הוא בכלל 'פגם' ולא שבת.

סיפר רבי אלי' רוט זצ"ל משמשו המפורסם של הרה"ק רבי שלומ'קה מזויעל זיע"א, כי רבו ר' שלומ'קה אמרו לו פעם, "סקומען דא אריין יונגעלייט וואס זעהן אויס ווי בהמות ווייל זיי האלטן פאר א בלאט גמרא..." (נמנסיס אלי אברכים הדומים לבהמות (!) משום שטרם למדו היום דף גמרא. את זה אמר רבי שלומ'קה מזויעל זצוק"ל שהיה נוהר מלדבר שום נדנדו דבר רע על איש מישראל.

איתא בבעל הטורים פר' תרומה עה"כ "ועשית שנים כרובים זהב", מהי הצורה שציווה הקב"ה להעמיד בקודש הקדשים, "כמו שנים שנושאין ונותנים בדברי תורה". הסביר זאת המשפיע הגדול הרה"צ רבי אלימלך בידרמן במתק לשונו: דרך כל אדם בביתו, בכניסה לבית יתלה תמונה כללית של מקום קדוש או מקום מוכר, כגון תמונה מהציון הק' במירון, ואילו במרכז הסלון תולה אחר כבוד תמונת צדיק רבו הקרוב אליו וכדו', אך תמונות פרטיות ומשפחתיות יתלו אך ורק בחדרים הפנימיים של הבית, ואילו תמונות אישיות ביותר יהיו מוחבאים בארון עמוק שבחדר השינה.

אמר הקב"ה, בניתי כאן משכן, אולם וחסר, היכל ומקדש וכן קודש הקדשים, ומה אכניס אל תוך קודש הקדשים, את הדבר הפרטי והאישי ביותר שיש לי, שני כרובים "כמו שנים שנושאין ונותנים בדברי תורה". את התמונה של שני אברכים או שני בחורים יושבים ושונים את לימודם היומי, את התמונה הזאת יש להניח לפני ד' תמיד.

הנה אומרים בקדושה של שבת נקדישך ונעריצך "כנעם שיה סוד שרפי קודש" מה הוא 'כנעם', כי הפנים אנו לקדשו כמו המלאכים המקדישים אותו. ומאידך בקדושה של מוסף אומרים "מלאכים המוני מעלה עם עמך ישראל קבוצי מטה, יחד כולם קדושה", כאן אומרים יחד, שחפצים לקדשו יחד עם המלאכים. וקשה, אם מקודם אמרנו כנעם שיה, היינו, כמותם ובדומה להם, מדוע במוסף אומרים אנו "יחד" שמבקשים לקדשו יחד עם המלאכים ולא רק בדומה? אלא כאן קודם קריאת התורה וכאן לאחר קריאת התורה, כאן קודם הלימוד של המשנה וההלכה היומית וכאן לאחר הלימוד היומי... כי אינו דומה ישראל המקדש שמו יתברך קודם לימוד התורה לזה המקדשו לאחר קריאת התורה.

אמרו מעתה, במרם יישב האברך ללימוד היומי הקבוע הרי זה "כנעם", ואילו אחר שכבר למד את חוק לימודו היומי הרי זו מציאות אחרת לגמרי "מלאכים המוני מעלה עם עמך ישראל, יחד כולם קדושה".

מוספר, כי הגיעה פעם שאלה אל מרן החפץ חיים. היה זה כאשר נתפסו כמה בחורים והוכנסו אל הכלא בסיביר, ולא הותר להם להכניס שום דבר מחפציהם האישיים ולא כל שכן גמרא או שאר ספרי קודש. הבחורים חפצו בכל מאודם להעביר את זמנם בלימוד התורה אך לא הועילו להם כל התנניהם, כי רק דברי מאכל ומזונות הותרו להכניס אל כתלי בית הכלא. חשבו הבחורים להתחכם ולעטוף את דברי המאכל בדפי גמרא, כדי שכן יוכלו להעביר את זמנם בלימוד התורה, אך חששו שמא היא זה ולזול בדפי הגמרא וחילול כבוד התורה. ושלחו את שאלתם בדרך לא דרך אל מרן הח"ת. שלח להם החפץ חיים את תשובתו, כי לא רק שאין זה חילול כבוד התורה אלא להיפך, זה עצמו כבוד התורה, כי הרי מה הוא כבוד התורה, שיושבים והוגים בה זימנם ולילה.

שוב שלחו לחפץ חיים שאלה נוספת האם יכולים לטיול דפים מכריז גמרא חדשים ויעטפו בהם את דברי המאכל, או שמא רק את אלו הישנים והבלויים בהם יעטפו את המאכלים. השיבם החפץ חיים מיניה וביה, כי ההיפך הוא הנכון, שיקחו עמם דווקא רק את הדפים החדשים שלמדו בהם רק מספר פעמים מועט, ומשך קדושתם פחותה, משא"כ הדפים הישנים והבלויים, יש להם קדושה רבה משום שהרבה אנשים למדו בהם במשך שנים רבות, וככל שלומדים בהם יותר קדושתם גדלה והולכת. ועל כן ציווה שיקחו לעטיפת המאכלים רק דפים חדשים יותר.

הנה כי כן, "אלטע בלעטער גמרא" דפים אשר ישראל קדושים יושבים והוגים בהם יש בהם קדושה יתירה, ואם זה רק הדף שמקבל כזו קדושה, לא כ"ש שהאדם עצמו חיושב והוגה בלימוד יומי על אחת כמה וכמה שקדושתו יתירה.

מי לנו גדול כהרה"ק הבת עין שפירש באופן נורא את מאמר הו"ל "קרה היא מפנינים - יותר מכהן גדול הנכנס לפני ולפנים". והקשה הבת עין וכי יש דבר גדול וחשוב ויקר יותר מכהן גדול בעת שהותו לפני ולפנים, והרי מדובר במקום המקודש ביותר וביום הקדוש ביותר בשנה. אלא, מסביר הבת עין, כי אכן יש לנו גדול יותר מכהן גדול לפני ולפנים, כי אמנם כהן גדול כאשר נכנס ביום הכיפורים לפני ולפנים היה נעמד 'בין הדבים', ואילו זה היושב ולומד תורה מקומו "בתוך ארון הקודש" ולא רק בין הדבים, הרי מקומו של היושב ושונה את לימודו היומי בקביעות חזק ולא יעבור.

רץ למשנה

משנתו של רבנו השל"ה הקדוש וחבורתו

משנה או תלמוד?

כותב רבנו הגה"ק רבי ישעיה הלוי זיע"א, בעל ספר השל"ה (תחלת מסכת שבועות):

השנה הקדוש
 חזונו יצא ר' ישעיהו בן יצחק אברהם הלוי הורוץ זצ"ל שימש אב-בית-הדין בקהילות נדירות בירושלם עתה מפורא לרצונו, ישראד בשנת ה'תשס"א - כהן כוב של פהלות, ירושלים צפת וחבריה וזכר פפרים "סני" דלתות חברית" ואחרים נפטר בכפרים ב"א ניסן בשנת ה'תש"פ - ה'תש"א - ה'תש"ב

מבצחו של השל"ה הקדוש בעיר טבריה עסקו בו? - רב העסק יהיה במשניות, ללמוד ולחזר אותם בלי ערך ובלי הפסק... ואשרי הזוכה למשנה, שיהיה שיתא סדרי משנה שגורים בפיו בעל פה, ואז עושה סלם לגשמה שמתעלה למדרגה קמא. וסימנה: משנה אותיות נשמה".

איזה למוד מבריה קלפות?

בספר יש נוחלין של הגה"ק רבי אברהם הורביץ זיע"א, הוא מותב לבניו, בהם רבנו השל"ה: "וכמה טוב כפולה ומקפלה אם תרגילו עצמכם שיהיו סדרי המשניות שגורים בפיכם ובקיאם בהם על פה, כי על פן נקראות בשם העצם תורה שבעל פה - רק מפני הצרות והתפרדות אין רב הצבור יכול לעמד בזה, ומשום עת לעשות לה' שלא תהא התורה משתכחת לישראל נתנו לקתב - אכן עצמות למודם הוא ללמוד בעל פה. ואשרי מי שעושה כן, כי הוא דבר וסגלה נפלאה לטהרת הנשמה, ולהבריח הקלפות בהן במותו. וזאת תורת העולה, להעלות הנשמה למעלה למעלה, ובתוך הליכתה לא יוכלו לענותה בני עולה, רק תלך בדרך ישר, וסגולה בדרך הקדש יקרא לה".

אינו רואה פני גיהנום - מי הוא זה?

בצנאתו כותב הגה"ק רבי ישעיה הלוי זיע"א, בנו של השל"ה הקדוש: "אשריכם אם תהיו רגילים בשניות, כי קבלה ביד: מי שהוא בקי במשניות - אינו רואה פני גיהנום".

שבת		שנה ימים נשים		הלכה ימים שרע - ארץ	
יום תאריך	פרק משנה	כתובות	סימן	הלכות תשעה באב - תענית	סעיף
א	ד	ב-ג	קנא-ב	י-א	א
ב	ה	ד-ה	תקוב	ב-ב	ב
ג	ו	ו-ז	תקנב	ה-ה	ג
ד	ז	ח-ט	תקנב	ח-ה	ד
ה	ח	י-יא	תקנב-ג	א-א	ה
ו	ט	ד-ה-ו	תקנב-ד	ב-ב	ו
ז	י	ה-ז	תקנב	ה-ה	ז
ח	יא	ד-ה	תקנב-ו	ח-ה	ח
ט	יב	ו-ז	תקנב	ט-ה	ט
י	יג	ח-ט	תקנב-ז	ב-ב	י
יא	יד	א-ב	תקנב	ט-ו	יא
יב	טו	ב-ג	תקנב	ח-ח	יב
יג	טז	ד-ה	תקנב-ח	כ-כ	יג
יד	יז	ו-ז	תקנב-ט	כ-א	יד
טו	יח	ח-ט	תקנב-י	כ-א	טו
טז	יט	א-ב	תקנב-יא	כ-א	טז
יז	כ	ב-ג	תקנב-יב	כ-א	יז
יח	כא	ד-ה	תקנב-יג	כ-א	יח
יט	כב	ו-ז	תקנב-יד	כ-א	יט
כ	כג	ח-ט	תקנב-טו	כ-א	כ
כא	כד	א-ב	תקנב-טז	כ-א	כא
כב	כה	ב-ג	תקנב-יז	כ-א	כב
כג	כו	ד-ה	תקנב-יח	כ-א	כג
כד	כז	ו-ז	תקנב-יט	כ-א	כד
כה	כח	ח-ט	תקנב-כ	כ-א	כה
כו	כט	א-ב	תקנב-כא	כ-א	כו
כז	ל	ב-ג	תקנב-כב	כ-א	כז
כח	לא	ד-ה	תקנב-כג	כ-א	כח
כט	לב	ו-ז	תקנב-כד	כ-א	כט
ל	לג	ח-ט	תקנב-כה	כ-א	ל
לא	לד	א-ב	תקנב-כו	כ-א	לא
לב	לה	ב-ג	תקנב-כז	כ-א	לב
לג	לו	ד-ה	תקנב-כח	כ-א	לג
לד	לז	ו-ז	תקנב-כט	כ-א	לד
לה	לח	ח-ט	תקנב-ל	כ-א	לה
לו	לט	א-ב	תקנב-לא	כ-א	לו
לז	לע	ב-ג	תקנב-לב	כ-א	לז
לח	לס	ד-ה	תקנב-לג	כ-א	לח
לט	לד	ו-ז	תקנב-לד	כ-א	לט
לא	לה	ח-ט	תקנב-לה	כ-א	לא

'שימו לב אל הנשמה ובפרט אלו העוסקים על המחיה ועל הכלכלה, וכה דבריו: הגה האדם מצווה ללמוד כל היום כולו, אך מה לעשות ומוטל עליו גם כלכלת בני ביתו. אזי אומרת התורה כן, "אם עמלת בתורה" - אם לקחת את שיעורך הקבוע היומי וזה היה אצלך בבחינת ייהרג ואל יעבור, חוק ולא יעבור, השעה הקבועה הזאת שלך אתה שומר עליה במסירות נפש - אם עמלת בתורה, יש לו שכר "הרבה" ליתן לך - הקב"ה ישלם לך על כל שעות היום כאילו למדת תורה, כי לפי מסירות נפשך על אותה שעה יחידה שעליה אינך מוותר בעד כל הון דעלמא - ממנה ראייה והוכחה שאם רק היית יכול, היית יושב כל היום כולו והוגה בתורה, ולכן יש לו שכר הרבה ליתן לך על כל שעות היום. אך אם בטלת מן התורה - שגם את השעה ואת הקביעות היומיות המועטת הזאת גם אותה ביטלת, והיה זה למחצה לשליש ולרביע, הרי "יש לו בטלים

"הרבה כנגדך" - הוא יפרע ממך על כל היום, מדוע לא למדת כל היום כולו כי אין השעה הקבועה מוכחת על רצונך ללמוד כל היום כולו ועל כך הוא יפרע ממך.

הגאון רבי שמואל אוירבך זצ"ל מספר שהוא זוכר את התקופה כאשר הוא היה בחור צעיר לימים - אך לפני כשמונים שנה, היה או בירושלים קמיע שהיה מיוחס להאי עיר וקדיש בעל הטורי זהב, וקמיע זה

חולל פלאות ממש, שהיה פוקד עקרות ומרפא חלאים רבים, וראו ממש ישועות מעל לדרך הטבע. כל זה נמשך עד שהגיע אדם טיפש וצילם את הקמיע, ואז הפסיק הקמיע את פעולתו. משראו שהקמיע הפסיק את לפעול את סגולתו, החליטו לפתחו ולראות מה כתוב בו. משפתחוהו ראו כי כתוב בו כך: "אני דוד בן ר' שמואל הלוי עמלתי על דברי התוס' בחולין צ"ו ובשכר זה תרפאו החולים ונפקדו העקרות".

פחד פחדים, וזהו כל הקמיע של בעל הטורי זהב, שרכבות שלומי אמוני ישראל לומדים את דבריו בקדושה ובטהרה עד היום הזה - כל סגולתו הוא, ש"עמלתי על דברי התוס' בחולין". שישב ועמל על העמוד היומי שלו.

הא לנו דבריו של בעל המשך חכמה, אשר שלמים כידוע הוא קדשים קלים, אך מתי הופך שלמים זה עצמו לקדשי קדשים, כאשר הוא "שלמי ציבור". אותו קרבן שלמים אם הוא משל יחיד הוא קדשים קלים, אך אם מגיע הוא משלמי ציבור הרי הוא הופך בבת אחת לקדשי קדשים. עמוד היומי של כל אדם הרי הוא דבר נשגב והוא קודש, כי מה לנו השגה בלימוד תורה של אדם מיישראל, אך אם הלימוד היומי בא בציבור, כאשר הלימוד היומי הוא שלמי ציבור הרי זה כבר 'קדשי קדשים'. מי יתן, וזנכה להשכיל ולהבין את מעלת הלימוד הקבוע, בקביעות איתנה, ללא שום הפרעה, וזכות התורה וזכר התורה ילוונו שלא ימוש ומפניו ומפני זרענו עד עולם.

וכך מספר המשפיע ר' מיילעך בירדמן שליט"א: היה יהודי בירושלים הרה"ח ר' זלמן בריאל זצ"ל וממנו אפשר ללמוד קביעות מהי ללא שום דיחוי. היה ר' זלמן צריך להיכנס אל האדמו"ר האמרי חיים ז"ע מוויזניץ בשעה 9:00 בבוקר. באותם ימים היו האוטובוסים מפסיקים להעניק את שירותיהם בשעה 7 בערב, ומתחילים שוב בשעה 8 בבוקר שלמחרת. ואם רצה ר' זלמן להיכנס אל האמרי חיים בשעה 9 בבוקר היה עליו לצאת מירושלים בשעות אהה"צ של היום הקודם. את הדרך מירושלים לבני ברק בימים ההם היו עושים עם ארבעה אוטובוסים והיו מגיעים לבני ברק עיפים אחרי שעות ארוכות של נסיעה מתישה. משהגיע ר' זלמן לבני ברק בשעות הערב, רצה למהר ולהשלים את חוק לימודו ואת השיעור היומי שהפסיד כתוצאה מהדרך הארוכה שעבר באותו היום. נתיישב ר' זלמן בבית בנו הרה"ח ר' נטע בריאל שליט"א, והחל ללמוד את שיעוריו. כידוע היה ר' זלמן שוכב לישון כל לילה בשעה 11 והיה

"אם עמלת בתורה" - אם לקחת את שיעורך הקבוע היומי וזה היה אצלך בבחינת ייהרג ואל יעבור, חוק ולא יעבור, השעה הקבועה הזאת שלך אתה שומר עליה במסירות נפש - אם עמלת בתורה, יש לו שכר "הרבה" ליתן לך - הקב"ה ישלם לך על כל שעות היום כאילו למדת תורה, כי לפי מסירות נפשך על אותה שעה יחידה שעליה אינך מוותר בעד כל הון דעלמא - ממנה ראייה והוכחה שאם רק היית יכול, היית יושב כל היום כולו והוגה בתורה, ולכן יש לו שכר הרבה ליתן לך על כל שעות היום.

מתעורר כבר בשעה 2 לפנות בוקר, אז היה כבר ממועד למקוה טהרה. היה זה ידוע לרבים שהוא היה ישן 3 שעות בלילה.

משראה ר' נטע את אביו יושב ושונה את לימודו והשעון מורה כבר על השעה 11 בלילה החל לדחוק באביו שימהר לישון, כי ידע שאביו לא ישנה ממנהגו ובשעה 2 לפנות בוקר יקום משנתו. אך שום תגובה מצד האב ר' זלמן. לקראת השעה 12 בלילה דחק ר' נטע באביו "טאטא, גענוג, גיי שוין שלאפן, וועסט שוין מארגן משלים זיין" (אבא די, לך לישון ולמהר כבר תשלים את השאר). משראה ר' נטע שכל תחנוניו נפלים על אוזים אטומות פנה לעסקיו והכין לעצמו ארוחת ערב ונתיישב במטבח הבית להשביע רעבונו. והיה אך החל לאכול ואביו ר' זלמן סיים את לימודו. נתרומם ר' זלמן ממקומו ובה אל חדר המטבח בו ישב בנו ר' נטע, והחל לדחוק בו: "נו נו, גענוג גענוג, גיי שוין שלאפן וועסט שוין מארגן משלים זיין..." (נו נו די לאכול, לך כבר לישון ולמהר כבר תשלים...) ממועשה זה אפשר ללמוד מזה "כאבילתכם בן תורתכם". כך בשנינותו התורה לנו חסיד זה צוואה לדורות מהי חשיבותו של לימוד קבוע מדי יום בימנו.

הא לנו דבריו הק' של מרן החפץ חיים, ודברים אלו צריכים לדעת כל מי שעוסק על המחיה ועל הכלכלה בנדל מעלת הלימוד היומי הקבוע. ודבריו אלו הם מצד אחד חיזוק גדול אך מאידך גם אחריות גדולה. כותב החפץ חיים בשם ספר "חוסן יהושע" שחיברו אחד הקדמונים. איתא כמשנה (אבות) "אם עמלת בתורה יש לו שכר הרבה ליתן לך ואם בטלת מן התורה יש לו בטלים הרבה כנגדך", וקשה מהו השימוש בתיבת 'הרבה' כאן? ומתוך בוארם נורא ויש להניס הדברים עמוק אל הלב

מסכת כתובות

מסכת כתובות פוסקת בענין הכתובה כמנהג הבעל לאשתו בנישואיהם, ושאר זכויות האשה מבעלה והבעל כאשתו, וחובותיהם זה לזה, וזויות האב בבתו, ועוד ענינים רבים שהורחבו בגמרא. הקדמונים קראו למסכת זו "ש"ס קטן" מפני היותה בלולה בענינים רבים מכל רחבי הש"ס. חיוב הכתובה, האם הוא מדאורייתא או מדרבנן? הגה הרמב"ם (פ"א מהלכות אישות הלכה ו'): כתוב; והכנסים הם שתקנו כתובה לאשה כדי שלא תהא קלה בעיניו להוציאה. וזה כדעת התנאים הסבורים שכתובות אשה מדרבנן (ראה כתובות דף י. א). (במשנה האחרונה במסכת כתובות אשה מדאורייתא, שנאמר (שמות כב טו) "כסף ישקול כמותר הבהלות", ומותר הבהלות הוא הכתובה. וכתבו התוספות (כתובות דף י. דק"טא) כי כרשב"ג, שהיה נהגו לכתוב בכתובה "כסף מאתן דהו ליכי מדאורייתא". בכתובות מנהיגים הבעל לאשתו מאתיים זו (המחילה) אם ימות או יגרשנה, וגם תוספת על

ועל שלם אם בייך שובל? יצא... לאן? הוסיף הרבי ואמר לו בקפידה: זה כגון זה מפרש אני באופן אחר את דברי המשנה שהזכרת, ועל כולם אם בייך שהכול - מי שמרבה שהכול על כל ספק ברכה, והוא משתדל כלל לברר את ההלכה, הרי זה 'יצא' - טוש לצאת לתרבות רעה, כי מזלזול ברבנות עלול הוא להידרדר וטוש ח"ו ללול בכל התורה כולה.

הרב יהודה צדקה זצ"ל אמר פעם בשיחה בישיבת 'פירת יוסף', מספר בגמרא (סכה מח ע"ב) על כון צדוקי אחד שבחג הסוכות, במקום לנסך את המים על גבי המזבח, הוא נסך על גבי רגליו, זאת משום שהצדוקים לא אהמו במצות נסוך המים שנלמדת מדברי חז"ל. כאשר ראה את הנס שבגמרה, רגמוהו כולם באתרוגים. שואל הרב צדקה מדוע רגמוהו באתרוגים ולא באבנים?

ומסביר לפי המדרש הידוע שארבעת המינים ממסלים את עם ישראל. לולב - יש בו טעם וריח, וכן רית, אלו יהודים שיש בהם תורה ואין בהם מעשים טובים. הדם - יש בו ריח ואין בו טעם, אלו יהודים שיש בהם מעשים טובים ואין בהם תורה. ערבה - אין בה טעם ואין בה ריח, אלו עמי ארצות שאין בהם לא תורה ולא מעשים טובים. והאתרוג - יש

אמר לו הרבי: לא נהגת כהוגן. אמנם בדיעבד אם אין אדם יודע מה לברך, אי יברך שיהיה, אך גם נאמר רק כאשר רוב הברכה של מהי הברכה הראויה. אולם כאן הלא ישנם ברוך השם אברכים המפליגים שיכולים להשיב לך דבר ברור. היה רק לשאול אותם את ההלכה.

מכתבים במשנה היומית 089-092 -1 389-392 ומכתן בהלכה 38

ה' אברהם ישעיהו פורת, בני ברק
ה' דוד לוי, ביתר עילית
ה' דוד בוקאי, בני ברק
ה' שמואל כהן, בני ברק
ה' גבירר, בית שמש

לע"נ מרת בתיה בת הרה"ח יהודה לייב ע"ה נלב"ע ט"ו שבט תשע"ה

לע"נ הרב שמריהו בן ר' שמואל צבי זצ"ל נלב"ע י"ט שבט תשע"ט

לע"נ מרת יונה בת שושנה ע"ה נלב"ע כ"ב שבט

לע"נ מרת שרה בת ר' דוד ע"ה נלב"ע א' שבט תשע"ז

הלימוד החודש מוקדש לע"נ

רבי אברהם אבא ב"ר שמואל שרגא הלוי ז"ל

נלב"ע ד' שבט נא לכוון לפני הלימוד

"חמשה עשר בשבט הוא יום מוסגל להתפלל על האתרוג. זה הזמן להתפלל על הילדים שיהיו תלמידי חכמים. זה הזמן לבקש מהקב"ה שזוכה לראות נחת יהודית אמיתית. בדורנו, שהניסיונות בו גדולים, ואנו עומדים בפני קשיים חינוכיים שלא היו מעולם, יש נפילות רבות. אם הילדה יש קושי, יש נפילה, צריך לדעת כלל גדול. כתוב בפסוק: (טז, ו) "ערב וידעתם כי ה' הוציא אתכם מארץ מצרים: ובקרב וראיתם את כבוד ה' - כשיש ליהודי ערב, כשיש חושך וקושי, צריך לדעת שכשם שה' הוציאנו ממצרים, מבית עבדים, ודאי יוכל הוא להוציאנו מצרותינו. אולם, כשיהיה מצב של בוקר, כשתגיע הישועה, כל נשמת שרה הוא שהשיעור. 'אבקר וראיתם את כבוד ה', נזכר לראות גם בהצלחה את כבוד ה'.

אנחנו נבנים של הקב"ה, יצאנו ממצרים, ובכל פעם פונים לקב"ה שיוציא אותנו מצרותינו, אבל כשמוגיע הבוקר עלינו לראות בישועה את כבוד ה', כי זאת היא תכלית הבריאה: "כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו" (ישעיהו סג)

אזכור תגינת ט"ו בשבט בבית הצדיק מספינקא זצ"ל. שולחנות ערוכים בפירות, מגדנות ויינות משרים על המסובים מצב רוח תגיני. מפי הצדיק היושב בפנים משולחנות זועני וזר שמימי נובעים פתגמים, ברקי רעיונות וסיפורים המוכיחים אותך לעולמות אחרים. והנה נוטל הצדיק פרי חדש לברך עליו שהחינו. הענינים מרובות, הלכות דופקים בקצב, הפנים נסוכות שמחה, ופתאום... נפץ אדיר זועם את האוויר! בטרם התחלנו להבין מה קרה ולרדת ממרומי הרר למציאות העגומה, כיסר רסיסי משימות מופצות את כובעי הקטיפה ובגדי החג, ושתי אבנים גדולות וכבדות נחו וירדו על השולחן, בדיוק מול הרבי. כשחדרה ההכרה ללכות ונתבהר לעין כל מה קרה, נעשו הפנים חיוורות כסוד הענינים הסתכלו בהבעה של פחד כמתעוררות מחלום מקסים לחיי זועמה.

בעצם לא קרה דבר יוצא מהכלל. אדוני הארץ לא רצו להודות במלכותו שהקימו להם היהודים בתוך הרשות שלהם, והשקצים רצו רק להזכירם שעל עקרובים הם יושבים. ורק נס נס השמים היה שמוכרת לנו לא עלתה בדמיום, ורק שמשות שבורות עמדו בפיות פוערים מבשרות איהם. משלף הצדיק שוב את הפרי החדש בידו והתכוון לברך עליו כאילו דבר לא קרה, הסתכלו עיניים תמהות משתוממות: שהחינו לזמן הזה? והצדיק כאילו הרגיש בצפונות הלב, הניח את הפרי מידו, פתח ואמר: שהחינו וקיימנו לזמן הזה... כל מצוה יש לה זמן מיוחד להבליט את מובנה הפנימי של המצוה. ט"ו בשבט מזכיר לנו את ארץ ישראל ואת הגאולה העתידה... כיצד אפשר להבין את מהותה הפנימית לולא שחושפים לעיניך את מהותה של הגולה המקוללת... מתוך החושך אפשר להביר את האור. אלמלא שישנו חושך אין להרגיש באור...

הדרו מאות פיות בבת אחת: שהחינו וקיימנו והגענו לזמן הזה.

קביעותא